

PRESENTACIÓ

El Centre d'Estudis hem proposat el tema de l'ASSOCIACIONISME a la ciutat com a eix de treball i estudi per un temps llarg.

Aquesta elecció, lluny de ser arbitrària, està en la mateixa raó de ser del Centre. La coherència cultural d'una comunitat es manifesta a través de la ideologia i dels valors que la sustenten. Però la seva fortalesa es manifesta a través de la seva cohesió social; és a dir, a través de la seva capacitat d'organització, d'autonomia, de vida pròpia. Es tracta d'estudiar les relacions i estructures a través de les quals viu un col·lectiu. Estudiar la trama social o xarxa associativa és estudiar el que anomenem «societat civil», i per tant la ciutat en la seva globalitat.

Ens ha semblat que aquesta és una qüestió que està a la mateixa arrel de moltes altres qüestions que fa anys considerem com a cabdals per a l'Hospitalet: els problemes d'identitat de la ciutat en el conjunt de Catalunya, o de participació dels seus ciutadans en la solució dels problemes que ens afecten més de cara a un projecte comú.

D'un temps ençà és, a més, un tema-estrella: són moltes les Institucions i organitzacions de tota mena preocupades per incentivar la participació dels ciutadans en els assumptes públics i que consideren que la recuperació del moviment associatiu és fonamental per a contrarestar l'increment d'individualisme com a fenomen dels últims anys.

Els dos articles que presentem en aquest número són de caràcter històric. No es tracta d'una recuperació purament erudita del passat, sinó d'una recuperació viva, actual i possiblement polèmica, amb la intenció d'obrir el debat. En definitiva, si la vida de cada un de nosaltres ha estat determinada tant per la família, l'escola i el lloc de treball com per les múltiples relacions de caràcter més o menys formal que hem establert amb els altres, la recuperació del nostre passat mai no és neutra. Conèixer-nos és analitzar tots aquests elements, i segurament, pel sol fet de conèixer-los, ens creen problemes. Des d'aquest punt de vista, benvinguts! Semblantment ha de passar amb els grups o amb les ciutats.

En el primer article es fa un repàs cronològic molt esquemàtic de les principals institucions de base que han vertebrat la vida cultural de

la ciutat des de primers de segle. La ciutat és concebuda com un ser viu que, a mida que creix, va dotant-se dels diferents òrgans que pretenen respondre a les diferents funcions i necessitats que li sorgeixen. S'intenta explicar com, en el seu desenvolupament, aquests diferents òrgans neixen i s'entrecreuen, s'influencien els uns als altres.

Però pràcticament és un llistat que serveix de pòrtic a estudis ulteriors. Les fonts d'aquest estudi han de ser tant els arxius de les Associacions, buidats i classificats, com la història oral o els testimonis dels que les visqueren. I per començar, el contingut ha de ser tant dels aspectes més estructurals de les associacions i de la seva relació amb el context polític i cultural de cada moment, com dels valors culturals i ideològics transmesos, acudint per exemple a l'anàlisi dels elements simbòlics utilitzats o de les manifestacions festives.

En el primer d'aquests aspectes, el Centre iniciarà d'immediat un treball en aquest sentit a través d'un curs d'Història Local donat pel grup d'Història. En el segon aspecte ja s'hi treballa de fa temps a través de la creació d'un «Arxiu Festiu» que tenim pràcticament acabat fins al 1940.

El segon treball que presentem és molt més complet. A partir de l'evolució de la premsa i de les produccions escrites a la ciutat, s'analitzen, de manera indirecta, les entitats que les produïren: les seves forces i febleses, el grup social del qual provenien, etc. Com tot escrit que faci referència a la història recent, aquest pot generar polèmica entre els protagonistes que la van viure. Benvinguda també en aquest cas, per a un major coneixement del nostre patrimoni.

No cal dir que si encetem aquest treball mirant el passat és per aprendre'n les lliçons i enfortir el present. Per enfortir les relacions entre uns i altres.